

Informe en relació amb el Projecte de decret pel qual es regula el Sistema Integrat de Dades d'Explotacions Agràries de Catalunya.

Es presenta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades el Projecte de decret pel qual es regula el Sistema Integrat de Dades d'Explotacions Agràries de Catalunya, tramès pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, per tal que l'Autoritat emeti el seu parer al respecte.

(...)

Fonaments jurídics

I

(...)

II

El Projecte de decret que se sotmet a informe té per objecte, d'acord amb el seu article 1, crear un sistema integrat de dades de les explotacions agràries de Catalunya dins el qual es diferenciïn les explotacions agràries prioritàries i les explotacions de titularitat compartida i fixar els requisits i condicions que han de complir per a la catalogació.

L'article 5 del Projecte estableix que en aquest sistema integrat tenen cabuda les dades que en matèria agrària existeixen en els corresponents registres sectorials i en les diverses bases de dades del Departament.

Atesa aquesta previsió, és d'assenyalar en primer lloc que l'article 3 a) de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal defineix dada personal *qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables* i el Reial Decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament que desenvolupa la LOPD, completa aquesta definició quan preveu que el terme "informació" s'entén referit a *qualsevol informació numèrica, alfabètica, gràfica, fotogràfica, acústica o de qualsevol altre tipus que concerneix persones físiques identificades o identificables* (article 5.1.f), a la vegada que considera "persona identificable" *qualsevol persona la identitat de la qual es pugui determinar, directament o indirectament, mitjançant qualsevol informació referida a la seva identitat física, fisiològica, psíquica, econòmica, cultural o social. Una persona física no es considera identificable si la dita identificació requereix terminis o activitats desproporcionades* (article 5.1.o).

L'article 6 del Projecte estableix que el Sistema Integrat s'estructura en els apartats següents: a) dades personals, b) dades de superfície, c) dades de ramaderia i d) dades de béns i drets de producció. Per tant, el mateix projecte identifica determinades dades del Sistema com a dades personals, però cal fer notar que aquestes no és limiten a les dades identificatives (que sembla que són les dades a què es refereix l'article 6.a) sinó també qualsevol altres dades que tot i que en principi es refereixin a finques, explotacions o activitats ens donin informació sobre una persona física identificada o identificable.

D'altra banda, l'article 5.1.t) del Reial Decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament que desenvolupa la LOPD, disposa que s'ha de considerar

tractament de dades “qualsevol operació o procediment tècnic, ja sigui automatitzat o no, que permeti la recollida, gravació, conservació, elaboració, modificació, consulta, utilització, cancel·lació, bloqueig o supressió, així com les cessions de dades que resultin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències”. D’acord amb això, quan es tracti de persones físiques, la recollida de dades, la conservació, la utilització o la comunicació, entre d’altres, de les dades que formen part del Sistema Integrat de Dades d’Explotacions Agràries de Catalunya, ha de ser considerat com a un tractament de dades de caràcter personal i, per tant, caldrà considerar d’aplicació els principis i obligacions de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD).

III

Establert que hi haurà un tractament de dades de caràcter personal, a banda de valorar positivament la remissió que l’article 9.1 del Projecte efectua a la LOPD, quan disposa que les dades del sistema estan sotmeses a aquesta regulació, cal fer algunes consideracions respecte d’aquells preceptes del projecte que poden tenir una major incidència en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

1.- L’article 1 del Projecte estableix que es crea un sistema integrat de dades de les explotacions agràries de Catalunya i l’article 5 afegeix que en aquest sistema integrat hi tenen cabuda les dades que en matèria agrària existeixen en els corresponents registres sectorials i en les diverses bases de dades del Departament.

La previsió de l’article 5 del Projecte, d’incorporar al Sistema Integral les dades en matèria agrària contingudes en els registres sectorials i en les diverses bases de dades del Departament, podria suposar el tractament de dades per a finalitats diferents de les que van motivar la seva recollida. Per això, ja d’entrada convindria especificar clarament quins són els diferents registres sectorials i bases de dades que es pretén integrar en aquest sistema.

Si bé l’administració, en aquest cas el departament d’Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi natural, disposa d’habilitació per a la recollida de les dades necessàries per a l’exercici de les seves funcions, cal tenir en compte, d’acord amb el principi de finalitat recollit a l’article 4.1 de la LOPD que les dades són recollides per a una finalitat determinada, explícita i legítima, i que només poden ser utilitzades per a una altra finalitat quan es tracti d’una finalitat compatible (art. 4.2 LOPD).

En aquest sentit, s’ha de fer notar que la jurisprudència ha vingut considerant que la determinació del que s’ha d’entendre per finalitats compatibles, ha de ser força restrictiva. Resulten il·lustratives en aquest sentit les sentències de l’Audiència Nacional d’11 de novembre de 2004, 2 de març de 2005 o de 8 de febrer de 2006, entre d’altres:

“Ello así resulta con claridad de relacionar el repetido artículo 4.2 de la LOPD con el ordinal 1 del mismo artículo 4, que exige para que los datos puedan recogerse para su tratamiento que sean “adecuados, pertinentes y no excesivos en relación con el ámbito y la finalidades determinadas, explícitas y legítimas para las que se hayan obtenido”, estableciéndose en definitiva en tal artículo 4 una sutil distinción entre finalidad de la recogida y finalidad del tratamiento, pues la recogida sólo puede hacerse con fines determinados, explícitos y legítimos, y el tratamiento posterior no puede hacerse de manera incompatible con dichos fines. Así pues, y de acuerdo con el artículo 1.b) de la Directiva 95/46/CE de 24 de octubre de 1995 (en cuya redacción se inspira

tal artículo 4.2 de la LOPD), si la recogida se hizo con fines determinados cualquier uso o tratamiento posterior con finalidad distinta es incompatible con la primera finalidad que determinó su captura por lo que, en este contexto, diferente o incompatible significan lo mismo.” (SAN de 2 de març de 2005).

D'acord amb la informació que es facilita en el Decret no és possible per a aquesta Autoritat determinar quines són els fitxers afectats per aquesta integració de la informació ni per tant la compatibilitat o no de les respectives finalitats. Per això, convé recordar que s'haurà de verificar si les dades dels registres sectorials i d'altres bases de dades que passin a formar part del Sistema Integral es van recollir per a finalitats que resulten compatibles amb la que es crea el Sistema Integrat.

En qualsevol cas, si les dades s'integren en un altre fitxer amb una finalitat diferent, a aquella per la qual van ser recollides, i les persones afectades no n'han estat informades amb anterioritat, s'haurà de donar compliment al deure d'informació als titulars de les dades registrades en aquests registres sectorials i als titulars de les dades incloses a les bases de dades del Departament. D'acord amb l'article 5.4 de la LOPD *quan les dades de caràcter personal no hagin estat recollides de l'interessat, aquest ha de ser informat de manera expressa, precisa i inequívoca, pel responsable del fitxer o per seu representant, dins dels tres mesos següents al moment de registrar les dades, del contingut del tractament, de la procedència de les dades i del que preveuen les lletres a), d) i e) de l'apartat 1 d'aquest article, llevat que ja n'hagi estat informat anteriorment”.*

Finalment, cal fer notar, que la unificació de diferents registres i bases de dades en un únic sistema integrat, pot ser un instrument que faciliti la gestió administrativa, i fins i tot que faciliti el compliment del principi de qualitat de les dades (art. 4.3 LOPD), però aquesta operació s'ha de dur a terme amb les garanties adequades, amb transparència per a les persones afectades i vetllant per tal que la informació no sigui utilitzada per a fins incompatibles i per tal que la informació que s'integra sigui realment integrable.

2.- L'article 7 del Projecte estableix que les dades de les explotacions agràries que en els darrers cinc anys no hagin estat actualitzades o modificades han d'ésser donades de baixa del Sistema.

L'article 4.3 de la LOPD preveu textualment que *les dades de caràcter personal han de ser exactes i posades al dia de manera que responguin amb veracitat a la situació actual de l'afectat.* Des d'aquest punt de vista, un mecanisme que assegurí l'actualització de les dades que formen part d'aquest Sistema, hauria de ser benvinguda, des del punt de vista de la protecció de dades de caràcter personal.

Ara bé, cal tenir en compte que el mecanisme concret que s'ha previst, de fet pot comportar una vulneració del principi d'exactitud, atès que s'atribueix a la simple inactivitat formal uns efectes que determinarien la baixa del sistema, amb independència que això respongui a una situació real o no.

Un mecanisme d'aquest tipus pot resultar admissible quan l'ordenament jurídic estableixi per als afectats una determinada obligació de fer (p. ex. presentar una declaració anual sobre l'activitat de l'explotació, com seria el cas de la DUN) i la persona afectada no compleixi amb aquesta obligació. Però en el cas que ens ocupa

no sembla que reculli un supòsit d'aquesta naturalesa, atès que no es concreta quina serà la declaració que permetrà considerar les dades actualitzades o modificades, sinó que més aviat sembla que imposa una obligació formal al titular de les dades consistent en declarar que les dades segueixen actualitzades.

Des del punt de vista de la normativa de protecció de dades, les dades facilitades per la persona afectada és consideren exactes (art. 8.5 RLOPD) i la LOPD només estableix l'obligació d'actualitzar-les en cas que hagin sofert alguna modificació.

Per tant, convindria especificar en aquest article si hi ha una obligació específica de presentar una declaració periòdica on es confirmi l'actualització de les dades, o si pel contrari es vol aplicar un mecanisme similar al que es preveu a l'article 17.3 del projecte, que estableix l'obligació de comunicar els canvis que es produeixen a les explotacions prioritàries a través de la DUN.

3.- L'article 18 del Projecte, i pel que fa a les explotacions prioritàries, disposa que *"el procediment de sol·licitud s'estableix cada any mitjançant l'ordre del conseller del Departament competent en matèria de desenvolupament rural i la sol·licitud es formalitza a través de la DUN"*.

Es recorda que, sigui quin sigui el mitjà de recollida de dades que s'utilitzi, caldrà complir amb el que estableix l'article 5 de la LOPD. L'apartat primer d'aquest article disposa que *"els interessats als quals se sol·licitin dades personals han de ser prèviament informats de manera expressa, precisa i inequívoca:*

- a) *De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.*
- b) *Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.*
- c) *De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.*
- d) *De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.*
- e) *De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant"*.

L'apartat segon d'aquest mateix article disposa que *"quan s'utilitzin qüestionaris o altres impresos per a la recollida, han de figurar-hi, de manera clarament llegible, les advertències a què es refereix l'apartat anterior"*.

Així mateix, cal tenir en compte que en cas que es recullin dades personals mitjançant formularis electrònics s'hi ha de fer constar aquesta mateixa clàusula informativa. En aquests casos, es recomana utilitzar un sistema de finestreta de lectura obligatòria que permeti a l'afectat la marcació d'una casella clarament visible que no es trobi prèviament marcada en el web o seu electrònica.

4.- La disposició addicional primera disposa que les explotacions inscrites en el Registre d'Explotacions Agràries de Catalunya incorporen les seves dades al Sistema Integrat de dades d'Explotacions Agràries de Catalunya.

D'acord amb l'article 3 b) de la LOPD, "fitxer" és *qualsevol conjunt organitzat de dades de caràcter personal, sigui quina sigui la forma o la modalitat de creació, emmagatzematge, organització i accés*. Aquesta definició la completa l'article 5.1 k) del RLOPD en el sentit que aquest conjunt organitzat de dades de caràcter personal

ha de permetre *l'accés a les dades d'acord amb uns criteris determinats*. Per tant, el Sistema Integrat de dades tindria la consideració de fitxer en la mesura que tracta un conjunt de dades de caràcter personal (articles 11, 12, 13 i 14 del Projecte) i estableix els criteris per al seu accés (article 9 del Projecte).

Actualment, les dades del Registre d'Explotacions Agràries s'inclouen al fitxer "*Gestió de l'activitat de desenvolupament rural*" (Ordre AAR/273/2007, de 24 de juliol, per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural), que té per finalitat la "*gestió de les dades d'entitats, institucions, agrupacions, empreses i explotacions implicades en les actuacions de desenvolupament rural*". En canvi, entre les finalitats del Sistema Integrat (article 4 del Projecte) figura la millora del desenvolupament i aplicació de la política agrària de la Generalitat i la informació a efectes estadístics. Aquestes finalitats semblen més àmplies que les previstes en el fitxer "*Gestió de desenvolupament rural*".

D'altra banda, en l'apartat *estructura bàsica del fitxer i descripció del tipus de dades*, del fitxer actualment vigent trobem que, per exemple, no s'inclou la dada "residència" que es recollirà en el Sistema Integrat d'acord amb el que es desprèn dels articles 11 i 12 del Projecte. Igualment, vist que d'acord amb l'article 18 del Projecte, la sol·licitud es formalitza a través de la Declaració Única Agrària, caldria verificar si les dades que es recullen a través d'aquesta declaració excedeixen de les previstes al fitxer "*Gestió de desenvolupament rural*".

D'acord amb això, s'hauria de valorar si procedeix la modificació d'aquest fitxer per donar cobertura al tractament de les dades que es derivi del Sistema Integral de dades de les explotacions agràries.

En el cas que s'opti per crear un nou fitxer de dades de caràcter personal per tal d'integrar les dades del Sistema Integrat, que potser és la opció que pot resultar més transparent per al ciutadà, cal valorar si procediria també el manteniment d'aquell fitxer – amb les modificacions oportunes- perquè pel que es desprèn del projecte de Decret no queda clar si el Registre d'agrupacions de gestió forestal és un dels registres que passa a integrar-se al nou Sistema Integrat.

En qualsevol dels dos casos, és a dir, tant en cas que es creï un fitxer pel tractament de les dades del Sistema Integrat de dades de les explotacions agràries, com si es modifica el fitxer "*Gestió de desenvolupament rural de Catalunya*", es fa avinent que aquestes operacions es podrien dur a terme a través de la disposició que ara s'informa, o a través d'una Ordre del conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (D.F. Tercera de la Llei 32/2010, de l'ú d'octubre) .

Barcelona, 21 d'octubre de 2011